

- MATUSZKIEWICZ W. 2005. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. *Vademecum Geobotanicum* **3**, s. 537. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- WEBB D. A. 1980. 10. *Schoenus* L. – W: T. G. TUTIN, V. H. HEYWOOD, N. A. BURGESS, D. M. MOORE, D. H. VALENTINE, S. M. WALTERS & D. A. WEBB (red.), *Flora Europaea* **5**, p. 289. Cambridge Univ. Press, Cambridge.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K., TRZCIŃSKA-TACIK H., RÓŻAŃSKI W., SZELĄG Z., WOŁEK J. & KORZENIAK U. 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland. – W: Z. MIREK (red.), *Biodiversity of Poland* **2**, s. 183. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Science, Kraków.

KRYSZYNA TOWPASZ, *Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska; e-mail: towpasz@ib.uj.edu.pl*

Przyjęto do druku: 09.12.2005 r.

Nowe stanowisko *Aristolochia clematitis* (Aristolochiaceae)

Aristolochia clematitis L. (kokornak powojnikowaty) jest gatunkiem od dawna uprawianym jako surowiec zielarski (VOLÁK & STODOLA 1992) w całej niemal Europie. Pochodzi z obszaru przyśródziemnomorskiego, jednak uprawiany i łatwo dziczejący, zachował prawdopodobnie naturalne stanowiska tylko na wschodzie i południowym wschodzie Europy (GOSTYŃSKA-JAKUSZEWSKA 1985; BALL i in. 1993).

Jego obecne rozprzestrzenienie w Polsce obejmuje środkowy i dolny odcinek doliny Wisły, Lubelszczyznę, Wysoczyznę Elbląską, Warmię, Dolny Śląsk i niemal całą dolinę Odry, a ponadto rozproszone stanowiska w różnych rejonach kraju (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Według tego samego źródła nie są znane stanowiska kokornaka powojnikowego w Karpatach i na ich pogórzach. Jednak prawdopodobnie, naturalne stanowiska znajdują się zarówno w dolinie Wisły i na Śląsku, jak i w okolicy Dukli w Beskidzie Niskim (GOSTYŃSKA-JAKUSZEWSKA 1985).

Gatunek ten przywiązany jest do łągów topolowo-wierzbowych, ale pojawia się chętnie również na siedliskach ruderalnych. Preferuje gleby zasobne, o odczynie zasadowym, szczególnie w miejscach o ekspozycji ze składową południową, co najwyżej słabo zacienionych (ZARZYCKI i in. 2002). Kokornak powojnikowy jest szczególnie interesujący ze względu na wytwarzanie charakterystycznych kwiatów pułapkowych, będących częstym obiektem opisów botanicznych (SZAFER 1969; DUDA 1998).

Nowe stanowisko znajduje się na nasypie kolejowym, około 2 km na wschód od stacji Przysieki k. Jasła (kwadrat ATPOL **FF90**). W 2004 r. znaleziono 23 osobniki kwitnące i w ogólnej dobrej kondycji. Rosły one w zbiorowisku ruderalnym, z klasy *Artemisietea vulgaris* na skraju torowiska i w zbiorowisku szuwarowym z klasy *Phragmitetea* na jego zboczach i u podnóża, łącznie na powierzchni kilku metrów kwadratowych. Jest to prawdopodobnie jedyne aktualne stanowisko na pogórzach karpaccy, powstałe w wyniku zawleczenia

związanego z transportem kolejowym, choć równie prawdopodobna jest ucieczka osobników z pobliskich upraw przyzagrodowych.

Kondycja osobników i rozległość stanowiska będzie podlegała corocznej kontroli. Okazy zielnikowe znajdują się w posiadaniu autora.

Summary. A new locality for *Aristolochia clematitis* (Aristolochiaceae). A new locality of *Aristolochia clematitis* L. was found near Jasło, in the vicinity of Przysięki railway station. 23 individuals were grown on the railway embankment in a ruderal and rushe plant communities.

LITERATURA

- BALL P. W., NARDI E. & AKEROYD J. R. 1993. *Aristolochia* L. – W: T. G. TUTIN, N. A. BURGESS, A. O. CHATER, J. R. EDMONDSON, V. H. HEYWOOD, D. M. MOORE, D. H. VALNTINE, S. M. WALTERS & D. A. WEBB (red.), *Flora Europaea* **1**, s. 87–89. *Psilotaceae* to *Platanaceae*, 2nd. ed., Cambridge Univ. Press, Cambridge.
- DUDA J. 1998. Kwiat pułpkowy kokornaka powojnikowatego. – *Przyroda Górnego Śląska*, **14**: 3.
- GOSTYŃSKA-JAKUSZEWSKA M. 1985. Rodzina: *Aristolochiaceae*, Kokornakowate. – W: A. JASIEWICZ (red.), *Flora Polski. Rośliny naczyniowe* **4**, s. 7–9. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Kraków.
- SZAFER. W. 1969. System morfologiczny kwiatów entomogamicznych. – W: W. SZAFER (red.), *Kwiaty i zwierzęta, zarys ekologii kwiatów*, s. 88–119. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- VOLÁK J. & STODOLA J. 1992. *Rośliny lecznicze*. s. 319. Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. *Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce*. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K., TRZCIŃSKA-TACIK H., RÓŻAŃSKI W., SZELĄG Z., WOLEK J. & KORZENIAK U. 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland. – W: Z. MIREK (red.), *Biodiversity of Poland* **2**, s. 183. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

DOMINIK WRÓBEL, *Zakład Systematyki Roślin Naczyniowych, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, ul. Lubicz 46, Pl-31-512 Kraków, Polska; e-mail: wrobdom@poczta.onet.pl*

Przyjęto do druku: 28.11.2005 r.

Nowe stanowiska *Dryopteris affinis* (Aspidiaceae) w Polsce Środkowej

Występowanie *Dryopteris affinis* (Lowe) Fraser-Jenk. (nerecznicy mocnej) w Polsce zostało stwierdzone po raz pierwszy przez PIĘKOŚ-MIRKOWĄ (1981), podczas rewizji materiałów zielnikowych z rodzaju *Dryopteris*. Znakomita większość stanowisk nerecznicy mocnej zlokalizowana jest w Karpatach (PIĘKOŚ-MIRKOWA 1981; ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Poza tym obszarem *D. affinis* występuje w silnym rozproszeniu w Górach Świętokrzyskich, na Lubelszczyźnie, w okolicach Torunia oraz na Pojezierzu Mazurskim (Ryc. 1). Z okolic Łodzi znane jest dotychczas tylko jedno stanowisko, zanotowane w 1952 r. w Gałkówku,